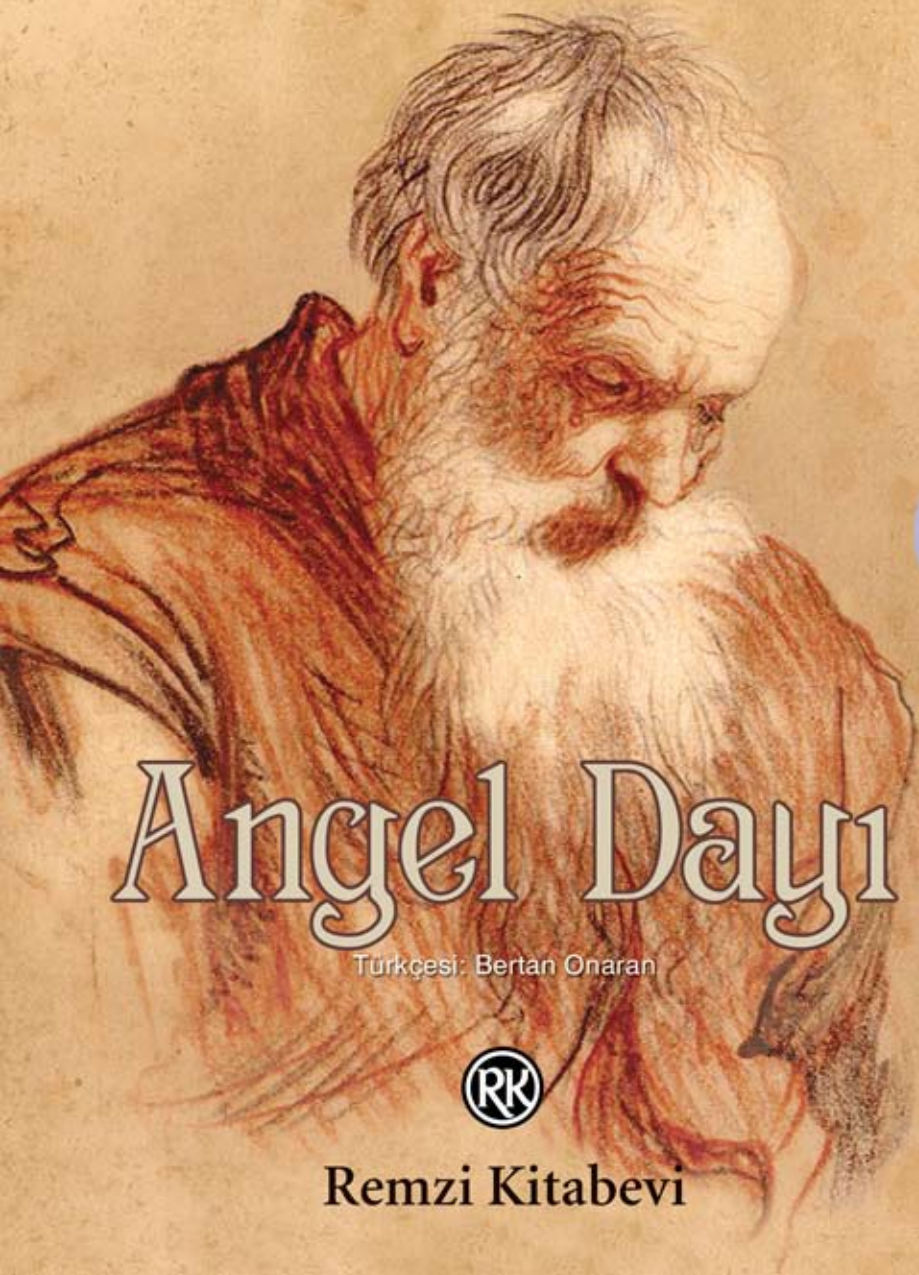

ÇAĞDAŞ DÜNYA KLASİKLERİ

PANAİT İSTRATI

1. BASIM

Angel Dayı

Türkçesi: Bertan Onaran

Remzi Kitabevi

PANAİT İSTRATI

ANGEL
DAYI

Türkçesi
Bertan Onaran

Remzi Kitabevi

ANGEL DAYI / Panait İstrati
Özgün adı: *Oncle Anghel*

© Türkçe çeviri: Remzi Kitabevi, 2016

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Zeynep Atayman
Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1723-7

Bu kitabın ilk basımı
Yankı Yayınlarınca (1972) yapılmıştır.

BİRİNCİ BASIM: Mayıs 2016

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Remzi Kitabevi A.Ş. basım tesisleri
100. Yıl Matbaacılar Sitesi, 196, Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 10648

Angel Dayı

İbrail'in aşağı yukarı beş kilometre ötesindeki Baldwinesti köyü, nisan başlarında bir gün, akşam olurken, İsa'nın yeniden canlanışının yıldönümünü kutluyordu. Köylüler, bütün avlularda, kuru sazlardan oluşturdukları küçük yığınları tutuşturmuşlardı; dört bir yandan insanların en iyisinin anısına gösterilen geleneksel köylü saygısının belirtisi olan neşeli silah sesleri yükseliyordu.

Ailenin en küçüğü olan Dimi Dayı'nın kulübesinde, kentten gelen, dört erkek kardeşin ablası Zoitza Ana'yla on sekiz yaşındaki biricik oğlu Adrien başta olmak üzere, bütün aile, üç günlük Büyük Yortu için toplanmıştı. Zoitza Ana, çocuğunu doğurduktan bir ay sonra dul kalmış, bir daha evlenmemiş, çalışıp kendi emeğiyle yaşamıştı.

Dimi'nin evinde de pek yer yoktu hani. Zavallı köylücük, genç yaşında çoluğa çocuğa karışmıştı, ama iyi yürekli abla odanın bir köşesine kıvrılıveriyor, yer değiştirmelere

bayılan Adrien'se, dayısıyla güle oynaya samanlıkta yatmaya gidiyor, sevinçle onun öykülerini dinliyor, kendisi de ona kentten haberler veriyordu.

Adrien, zaman zaman bu yaşayışa şaşıyor:

— Sen samanlıkta yatıyorsun, karın da çocuklarla yaşamak mı bu!... diyordu.

— Böylesi daha iyidir be aslanım; yoksa, hani nasıl söylemeli? Bir de bakıyorsun çocuk *çıkagelmiş*...

— Amma da açıklama ha! Peki samanlıktan inince?

— O zaman da bataklığa, saz kesmeye giderim...

— Bataklıktan gelince?

— Samanlığa çıkarım yeniden...

— Ee, çocuklar nerden *geliyor* peki?

— Tanrı yolluyor onları...

Borçka çorbasından, kızarmış kuzu etinden, *kozonak*'tan (yağlı yumurtalı çörekten) ve "kırmızı yumurtalar"dan oluşan geleneksel akşam yemeği biter bitmez, Dimi avluya çıktı, kuru sap yığınını tutuşturacak, havaya silah atacaktı. Büyük küçük, kızan kısırak da ardından.

Gece yıldızlıydı. Dimi, Galatz'a gitmekte olan trenin sesine kulak verdi, sonra:

— Dokuz ekspresi, dedi.

Ve sapları tutuşturdu. Ateşin çevresinde kızıl suratlı küçük iblisler gibi hora tepen yumurcıkların sevinç çılgınlıkları arasında, bir anda, kapkara dumanlı alevler yükseldi göğe. Dimi ateşi yaktıktan sonra, av tüfeğinin iki mermisini birbiri ardından havaya sıktı, her seferinde, geleneğine sıkı sıkıya bağlı her Hıristiyan gibi:

— İsa yeniden canlandı! diyerek.

Tam bu sırada, Adrien'in anası oğlunun koluna yapıştı, bir köşeye çekti, sıkıntılı ve buyurgan bir sesle:

“Yeğenimiz Papaz Stefan'ın evine koş, hemen buraya gelmesini rica ettiğimi söyle. Sonra Angel Dayı'nın evine uzan, onu da al buraya getir,” dedi.

Adrien, anası git şu yılanı tut getir demişçesine ürperdi:

— İyi ama, anacığım, sen de biliyorsun ki Angel Dayı bize küs, hiçbirimizi görmek istemiyor!

— İşte bunun için gelmesi gerek ya; de ki ona, ben, ablası çağırıyorum kendisini. Hadi durma, koş!

Adrien, evin köpeği *Sultan*'ı çağırdı, bir değnek aldı ve kimseciklere çaktırmadan karanlığa dalıp gitti.

Bu yoksul ailede, Angel Dayı ikinci çocuktur.

Alnının yazısı pek kara çıkmıştı; ve kara yazgı onu, coşkun ve inançlı bir adamken, asık suratlı, dinsizin biri yapmıştı. Bir toprak ağasının yanında köle gibi çalışan bir köylünün çocukları olan bu dört erkekle iki kızın elinde, baba ocağının mertekleriyle, birkaç meyve ağacı ve bağdan başka bir şey yoktu. Toprak onların değildi. Dul anasının yanında kalan küçük oğlanın dışında, her biri bir yana dağıldı. İki kız, hepsinden önce davranıp yasal evlenmeye kızlarıyla gülen paralı iki Rum'la yaşamaya gitti. Oğlanlardan Angel, dokuz yaşında, en yakın kent olan İbrail'de bir şarap tüccarının yanına girdi. Ta küçük yaştan beri, başkasının toprağında çalışmaya ölesiye düşmandı.

Tam on yıl, dürüst bir adam olan bu şarapçının yanında kaldı ve adam, hizmetlerinin karşılığını bol bol verdi. Köye döndüğünde, bölgenin en güzel, en yoksul kızına çılgınca vuruldu ve hemen evlendi. Miyop olduğundan askere alınmadı, ufak bir toprak satın aldı, köyün çıkışında, Galatz yolu üzerinde bir meyhane açtı.

İşleri iyi gitti. 1877 Türk-Rumen savaşı ve sonrası ona yaradı. On yıl içinde, dükkânından beş yüz metre ötede, başka bir toprak almasına izin verecek kadar para biriktirdi; en iyi meyve ağaçlarını dikti, parmakla gösterilen bir bağ ortaya çıkardı ve ahırıyla, iyi cins inekleri, kümesi, koyun ve domuz ahırıyla, köyün en güzel evini yaptırdı oraya.

Ama evinde pek mutlu olmadı: hatta tam tersine. Bundan sonraki on yıl onu yıkıma götürdü. Karısı budala, ikiyüzlü, böyle bir evi çekip çeviremeyecek kadar beceriksiz ve insanın midesini bulandıracak kadar pisti. Gölge bir yere kaykılıyor, ağzı bir karış açık, sinekler burnunun ucunda vızıldar, çocuklar yanında yöresinde bok içinde yüzerken, saatlerce uyuyordu. Hayvanlar susuzluktan çılgına dönüyor, eve, avluya, öteberi çalmak isteyen başkası girmiyordu. Adrien, bir yaz günü, evdeki, sinek pisliğinden ışı-ğı bile geçirmez hale gelmiş bütün camları indirirken görmüştü dayısını. Kadınsa, onca şangırtıya karşın uyanmamıştı. Kocası, yanından geçerken, horul horul uyuyuşuna bakmış, hak tuu diyerek koskoca bir balgam savurmuştu suratına. Beriki kılını bile kıpırdatmamıştı. Adamcağız, dayakla iyi ederim sanarak sık sık dövme başlamıştı karısını. Ama daha da vurdumduymaz hale getirmekten başka

bir sonuç elde edememişti. Bunun üzerine, bütün hayvanları satmış, evden ayrılmıştı; artık ancak ayda bir kez geliyordu oraya.

Doğurduğu çocuklar böyle rezil bir ana görmesinler diye, beş yaşına gelir gelmez onları kadının yanından alıyor, Galatz'daki bir akrabasının evine yerleştiriyor, yılda beş-altı kez görmeye gidiyor, yetiştiklerini yakından izliyordu. Derken, kendisini kadına bağlayan son bağı, bedensel bağı da kopardı. Bölgenin en iç açıcı evi olmak üzere kurulan yapı, en geniş insan ahırına haline geldi.

Sevgisi sıfıra indirilen adamcağız, ilkin, bu işe eğilim duyduğundan değil, sırf öç almak, karısını kışkırtmak, “uyandırmak” için birkaç oynaş tuttu. Kadın söylenenleri işitti, olup biteni kendi gözüyle gördü ama hiç oralı olmadı. Uyku çok daha tatlıydı çünkü. Ondan sonra artık yüzünü gözünü yıkamayı bile bir yana bıraktı, masa başında uyumaya başladı.

Ama bu yorulmak bilmez adamın servetinin artışı-
nı kinli bir kıskançlıkla izleyen insanlar, evde çektiği acıyla doymadılar; kocalık yönünden talihsizliği yetmedi onlara. Bir gece, suçüstü yakalanmaktan çekinmeyen eller, o güzelim evi ateşe verdi. Angel Dayı, dükkânının arka pencere-
lerinden, damı galvanizli sacı kaplı evinin alev almasını gördü. Malını kurtarmaya koşması için bağırıp çağırana kulak asmadı; kendi kendine:

— İnşallah *şu kartı da* içinde yanar! diyordu.

Oysa *kartı* yanmadı, konu komşunun yanmaktan kurtardığı kısımların gölgesinde uyumaya devam etti, hem de,

onu insanoğullarına kadın güzelliklerinin ters yüzünü göstermek üzere dünyaya getirmiş olan Yaratan, amansız bir zatürreeyle tam ciğerinden vurup Araf'taki günahkârlara gözdağı vermek için yanına çağırana dek.

Angel Dayı, bütün tahminlerin tersine, onun beklenmedik ölümüyle sarsıldı.

On beş yaşına doğru, fırsat buldukça yanına gelip kendisine karasevda öyküleri okuyan, “dünyanın kökenini” ya da “yeryüzünün oluşumunu” anlatan ve yiğit adamın sınırsız bir sevgiyle bağlı bulunduğu yeğeni Adrien, bu konudaki üzüntülerine tanık oldu.

Kaç kez, güzel mi güzel ayaydınlık gecelerde, birlikte yangın yerinde dolaşırlarken, mendilini çıkarıp gözyaşlarını sildiğini görmüştü! Çöken çatının parçaları, odalarda biriken yağmur suları içerisinde çürümekteydi. Kalasların kavuştuğu yerlerde ev eşyası kalıntıları yatıyordu. Öte yanda, kala kala birtakım duvar parçaları kalmıştı. Artık hiçbir şey barındırmayan büyük ahır, insanın içini burkan bir havayla, yaşamaya devam edemeyecek kadar çok kıskançlığa yol açan sürüyü anımsatıyordu. Avluda sere serpe boy atan yabani meşeler, katırtırnakları ve baldıranlar adam boyu olmuşlardı.

— Görüyor musun, Adrien, diyordu talihsiz adam acıdan kısılmış bir sesle, şu mezarlığı görüyor musun? Onun yarısını insanlar yaptı, yarısını da felek. Bu mal mülk bana babamdan kalsaydı, her ne kadar gidip beylerin saraylarını ateşe vermeseler de, insanların onu yıkmasını anlardım.

Ama yirmi yıl uğraşıp didindikten sonra, alınımın teriyle kurdum bu evi. Aşırı bir şatafat değil, bir adamın, karısıyla birlikte, salak bir hayvan gibi değil de, insan gibi yaşayabilmesi için gerekli olan şeydi o. Üstelik, eli sıkı olduğum da söylenemez: karnı acıkan, evimde hep yiyecek bir şeyler bulur, bayram geldiğinde, bir alay çocukla kimsiz kimsesiz yaşayan dulları düşünür; onlara Paskalya yumurtası, peynirli çörek, yarım kuzu, Noel’de de domuz eti ve yağı götürürdüm. Hem de bunu, sadaka verir gibi değil, görevim olduğu için yapardım. Tanrı bana vermişti. Ben de artanı başkalarına verir, bundan ötürü de şişinmezdim. Hakkım yoktu buna, çünkü iyilik yönünden beni fersah fersah geçenleri görmüştüm; ellerindeki ekmeği yolda karşılarına çıkan ilk aç adamlarla paylaşanlardı bunlar...

“Öte yandan, hiç kimse beni, zenginleşeyim diye müşterilerimi soymuş olmakla da suçlayamaz. Bana iş veren adamın yanında gördüğüm dürüstlüğü sürdürüyordum. Çok kâr ettiysem, bu, şarabı ve içkiyi, ilk kaynağından ve su gibi aktıkları günlerde, kendi elimle aldığım içindi. Ama soğuk kış günü, buz tutmuş bıyığıyla kapımı açan arabacıyı hep kardeşim olarak görmüşümdür. Donmuş elini sıkmış, ona sobamın başında yer vermişimdir. Hayvanları için, yirmi fersahlık bölgede bir eşi daha bulunmayan bir sığınak yapmışımdır: önlerine attığım bir avuç ot içinse metelik almamışımdır. Önüne koyduğum şarap ve içki hep en iyisi olmuş ve iki gözüm üstüne yemin ederim ki, herkesin yaptığı gibi, bir damla bile su katmamışımdır onlara. Adamın yeterince içtiğini, aşka gelip ölçüyü kaçırmak, aklını pey-

nir ekmekle yemek üzere olduğunu görünce bir kadeh de kendimden ısmarlayıp hemen yola koyulmasını salık vermişimdir. Çoğu kez, adamı tutup arabasına bindirmek zorunda kalmışım. Senin anlayacağını, bir bakıma uşaklık etmişimdir onlara, çünkü sabahın erken saatlerinden gece yarısına dek, ayakta, yollarını gözlemişimdir. Dükkânı kapadıktan sonra biri gelip de çalınca, hırlı mıdır hırsız mıdır diye düşünmeden kalkmış, kapıyı açmışım.

“Ama iyilik pek bir işe yaramaz, yeryüzü iyilikbilmezlerle dolu olmasa bile, tek bir kötünün eli, yüz erdemli kişiye baskın çıkar, bir de bakarsın kötülük kol geziyor. İşte bu el pusuya yatmış, tepeme inmek için fırsat kolluyordu. Bolluk içinde olmamı hoş göremezdi elbet. Kendisi gibi dilenmeye ya da zayıfın kafasına inmeye hazır, uyuz bir el olmayışına dayanamadı. Tepeme indi. Çok kolay bir işti bu: kırım uyuyordu.

“Ah, Adrien, ah! Kötü adamın eli, böylece, yıkım içinde Talih’inkiyle buluştu, dört dörtlük bir iş çıkarabilmek üzere birleştiler!... Köyün en güzel kızını seçmiş olmak bir yarınlığı mıydı? Kim gidip en çirkini sever? Hiç aklım ermiyor bu işe. Bildiğim bir şey varsa, severken gözüm sağı solu görmez oldu, yatağının altını süpürüp süpürmediğine, kulağının arkasının temiz olup olmadığına, ayaklarını yıkayıp yıkamadığına bakmayı akıl edemedim. Bak Adrien, günün birinde için benimki gibi kutsal bir ateşle yanarsa, sözlerini aklına getir, kendini ruhun ve bedenle insanca çürümüşlüğe teslim etmezden önce, benim yapmadığımı yap: sevdiğin güzelin yatağının altına, kulağının arkasına, cici-

li bicili pabuçlar içinde gizlenen ayaklarına bak. Sözlerimi unutursan, şuradaki mezarlığı düşün, şu yıkıntılara bir göz at, insanın yüzüstü bırakılmışlığına indirilmiş ilençli bir yumruk gibi sere serpe boy atan şu yabancı otlara, yitirdiği o güzelim hayvanlara ağlayan şu ahıra, mutsuzluklarını göğşe haykıran şu duvar kalıntılarına, şu eğri büğrü paslanmış sac yığınlarına bak: bir zamanlar güneş altında ayna gibi parlayan bu saclar, bir yığın derme çatma köylü kulübesi arasında, ışıktan korkan köstebek gibi değil, rahatlık ve temizlik içinde, insanca yaşamak isteyen insanoğlunun bu temel hakkını dünyaya ilan etmek üzere başını göğşe uzatmış bir damı örtmekteydi. Burada gördüğün şeyleri unutma. Kanın seni çevrenin en güzel kızının ayaklarına kapanmaya iterse, diren, şu yıkıntıları yardımına çağır ve kendi kendine:

“ ‘Angel Dayı, köyün en güzel kızını körü körüne sevdiği, yatağının altına, kulağının arkasına, ayak parmaklarına bakmadığı için yaşamının içine sıçtı!’ de.

“Ve hemen kendinden uzaklaştır o amansız karayazıyı!...”

Angel Dayı, karısının ölümünden sonra, o yanmış yıkılmış evi, bekçi falan tutmadan, kendi haline bıraktı. Çocuklar büyüyüp de onu çekip çevirecek duruma geleceği gün eski görkemine kavuşturmayı tasarlıyordu. İçindeki değerli şeyleri alıp dükkânın çevresine yığdırttı, keşiş gibi yaşamaya başladı, ama bu keşiş, yavaş yavaş, sattığı şarapla dilini ıslatmayı alışkanlık haline getirmekteydi.

Uzun boylu, güçlü kuvvetli, kendinden emin yürüyüşlü, güzel sakallı, yarı ağarmış, kıvırcık ve güzel saçları olan, yakışıklı bir adamdı, görünüşüyle herkesi etkilerdi. İçeri gireni tanıyabilmek için geniş göğsünü geleninkine doğru sokulmaya zorlayan miyopluğu bu etkiyi daha da artırırdı. Aslında iyi bir insandı, ama alınterleriyle bir yerlere “varmış” bütün insanlar gibi, kendisine karşı çıkılmasından hoşlanmazdı. O talihsiz olaylardan sonra, kendi deyişiyle, çocukları adına onur katacak duruma gelince, “yıkıntılı saray haline çevirme” amacıyla, eskisinden on kat fazla çalışmaya girişti. Böylece, uğradığı korkunç yıkıma karşın, varlıklı bir adam sayılıyordu.

Oysa asıl varlığı, mutluluğu, umudu, on yedi yaşındaki oğluyla, sekiz ve on yaşlarındaki kızlarıydı. Oğlan, bir yıl sonra liseyi bitirecekti; ondan sonra:

— Sonrası Allah kerim, diyordu Adrien’in anasına; okuldan çıkar çıkmaz, orduda bir yıl eğitim görecekti. Silah işine yatkınsa, yurdu koruyacak sağlam kollu, akıllı bir subay yapmak isterim onu; yoksa hoşuna giden uğraşı seçer.

Kızlarıymısa “iyi birer ev kadını” yapmak, yüklüce çeyizler verip kentten birileriyle evlendirmek istiyordu.

Niyet etmesi kuldandı...

Korkunç bir kış günü, o tek başına tasarıları üzerinde düşünür, karayel de ıssız ovayı kasıp kavururken, dükkâna tanımadığı dört kişi girer. Her zamanki gibi, gelenleri tanıyabilmek üzere gövdesini öne verir; ama yüreciği, tehlikeli bir şeye dokunan sümüksüklü duyarğaları gibi büzüşür: karşısındaki suratlar hiç hoşuna gitmemiştir:

“Şu adamlar iyi insansalar, bundan böyle yüreğime de inanmam gayrı,” der kendi kendine, cebinden eksik etmediği tabancanın kabzasına yapışarak.

— Merhaba, Angel! der adamlar, güzel yer senin burası!

— Hoş geldiniz yolcular! Hava da pek kötü, değil mi?

Bunu derken, bir yandan da kendi kendine: “Hapı yuttum. Heriflerin sesi, tam adam boğazlayanlarınkine benziyor,” diye ekler.

— Açız Angel, içki içmek istiyoruz. Şarabının buzu bile erittiği söyleniyor.

— Belki öyledir, dostlarım. Ama bazı buzların hiç erimeyeceğini de bilirim.

— Ha ha haa! Şakacı adamsın be, Angel. Neymiş bu hiç erimeyen buz?

— Bilirsiniz canım: “Köpek ruhu” deriz biz buna ama aslında yanlışır bu laf, çünkü böyle demekle şu sadık dostlarımıza hakaret etmiş oluruz, dedi dizinin dibinden ayrılmayan iki iri çoban köpeğini göstererek.

— Oo, çok kötü fikirlerin var. Dünya o kadar kötü değildir ki.

— Belki; ama insan, benim gibi, yol ağzında meyhane işletirse, bin bir türlü kişiyle karşılaşılıyor ve geceleri tek gözle uyuyor.

Bu uyarma, müşterilere, karşılarındakinin çetin ceviz olduğunu duyurdu. İstedikleri önlerine getirildi: domuz yağı, ekmek ve şarap.

— Hey Angel, dedi içlerinden biri sesini yumuşatarak, bodrumdan soğuk şarap getiremez misin bize?

Angel Dayı acı acı sırttı ve: “Kapana kısırmak istiyorsunuz değil mi beni?” diye düşündü.

— Az önce, beş litrelik bir testi çıkardım, diye karşılık verdi. Şaraptan anlıyorsanız, taze olduğunu görürsünüz.

Bu, tasarılarını suya düşürdü azıcık, ama adamlar kararlı haydutlardı. Az sonra, içlerinden biri “işemeye” çıktı, Angel Dayı bunun saldırı işareti olduğunu anladı: herif gözcülüğe çıkmıştı. Beti benzi attı, kavgaya hazırlandı. Bir an için silahını çekip: “Eller yukarı!” diye bağırırsam nasıl olur dedi kendi kendine. Ama, belki de yanılıyorumdur diye düşündü sonra.

Birkaç dakika geçmeden, öyle yapmadığına pişman oldu. Adamlar, yüksek sesle, düzmece bir öykü anlatıyorlardı birbirlerine. Kibrit istediler. Angel Dayı: “Hah, çingar başlıyor!” diye geçirdi içinden.

Sağlam adımlarla, yüreğini de sağlam tutarak, bir eli paltosunun cebindeki silahta, adamlara doğru yürüdü, sol eliyle kibrit kutusunu uzattı. Heriflerin en güçlüsü, öbürleriyle konuşmaya devam ederken, ağır ağır kutuya uzandı; ama tam alacağı sırada atıldı, çelik gibi parmaklarıyla Angel’in bileğine yapıştı; gerçi o anda kurbanın cebinden çıkan kurşunla yere serildiyse de, ötekiler Angel Dayı’ya silahını çekme fırsatı bırakmadılar. Sopalarla beynini dağıttılar; zavalcılık yere yıkılırken, köpekler de boşu boşuna heriflerin baldırlarına saldırıyordu, ancak adamlarla başa çıkamadılar, yenildiler. Kasadaki para hemen cebe indirildi ve haydutlar, cansız yatan arkadaşlarını orada bırakarak tüydüler.

Angel Dayı, suçlulardan birini yaralayan tabanca ile, öldürülen iki köpeği sayesinde canlı kalmıştı. Zavallı hayvanlar, öbür iki haydudun bacaklarını öyle bir ısırmışlardı ki, herifler herhalde buradan kaçamayacağız diye düşünmüşlerdi.

Bir saat sonra oradan geçen arabacılar, haydutların saldırısına uğrayan adamcağızla soyguncuyu kan revan içinde buldular, birinin kafası yarılmış, öbürü karnına kurşunu yemişti, ama ikisi de yaşıyordu; alıp İbrail'e götürdüler onları, ikisi de kurtarıldı.

Angel Dayı, elli gün hastanede kaldıktan sonra çıktı, azıcık zayıflamış, ama çok şükür kanından başka bir şey yitirmemişti. Altı ay sonraysa, en değerli şeyini yitiriyordu: iki küçük kızı, Tuna üzerindeki bir gezinti sırasında, kayıkların devrilmesiyle boğulan daha bir sürü insan arasındaydı.

İşte bu olayda, *acımasız Feleğin kara elini iyice burnunun dibinde gördü. Adamcağız, Alınyazısı tarafından, Yüce Tanrı insanın omzuna taşıyacağı kadar yük vurmaz zaten!* diyen Rumen atasözünün en acı yanlarını sınamak için seçilmişti sanki. Bu durumda, güçlü birinin nelere katlanmak zorunda kalacağını varın siz hesaplayın artık!

Kızlarının ruhuna düzenlediği ayinden sonra kiliseden dönüp dükkâna kapandı, elleri cebinde, saatlerce dolandı durdu. Sonunda kapıyı ardına dek açtı, eşiğe çıktı ve canlı birinin suratına tükürüyormuş gibi, hak tuu diye koca bir tükürük savurdu:

— Al bakalım, kahpe Felek! dedi. Sen her belimi büküşte, ben yeniden doğruluyorum. Al sana!

Büyük acıların kıyısında bir bilgelik öyküsü

Panait Istrati'nin ilgi gören yapıtlarından *Angel Dayı*'da, ömrü büyük acılarla geçen Angel'in ve ilginç yaşamıyla haydut Kozma'nın öyküsü yer alıyor.

Istrati, kitapta bu iki öyküyü anlatırken, temel sorular da soruyor: Başımıza gelenlerin nedeni bizzat yol açtığımız olaylar mıdır, yoksa hayatımızın akışını değiştiren başka etkenler mi vardır?

Angel Dayı, hayatı boyunca çalışıp didinmiş, sevdiği kadınla evlenmiş, mutlu bir hayatı olsun diye çabalamış ama art arda gelen felaketlerle yıkılıp yarı meczup bir ayyaş haline gelmiştir. Ölmeden önce, çok sevdiği yeğeni Adrien'e yaşadıklarını anlatırken, ona hayatı sorgulaması için ipuçları ve öğütler verir. Kozma'nın başından geçenleri anlatmak istese de buna ömrü yetmez... Onun öyküsü ise, Angel Dayı'nın hayata dair sorguladıklarına bir örnek oluşturacak niteliktedir...

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1723-7

9 789751 417237